

ДЕВЕТА ГЛАВА

Пиноккио продава буквара, за да отиде да види кукления театър

Като престана снегът, Пиноккио с новия си буквар под мишница тръгна по улицата, която водеше за училището; и като вървеше, разсъждаваше за това-онова и строеше в ума си хиляди въздушни замъци, един от друг по-хубави.

И си казваше:

– Днес в училището искам веднага да се науча да чета, утре ще се науча да пиша, а вдругиден ще се науча да смятам. По-късно със способностите си ще спечеля много пари и с първите пари, които влязат в джоба ми, ще купя на татко едно хубаво палто от плат. От плат ли? Ще му го направя от сребро и злато, а копчетата ще бъдат от безценни камъни. И тоя беден човек го заслужава, защото, за да ми купи книги и да ми даде възможност да уча, остана по риза... при тоя студ! Само бащите могат да правят такива жертви!...

Докато си говореше така, развълнуван, стори му се, че чува отдалеч музика от флейти и удари на тъпани: пи-пи-пи, пи-пи-пи... дзум, дзум, дзум, дзум.

Спря се и се вслуша. Тия звуци идваха от дъното на една много дълга пряка улица, която извеждаше в едно малко селце, разположено на брега на морето.

– Каква е тая музика? Жалко че трябва да отида на училище, иначе...

И остана в колебание. Във всеки случай трябваше да вземе решение: или на училище, или да чуе флейтите.

– Днес ще ида да чуя флейтите, а утре на училище: винаги има време за училище – каза най-сетне Пинокио.

Речено, сторено – зави по пряката улица и започна да тича. Колкото повече тичаше, толкова по-ясно чуваше звуците на флейтите и на тъпана: пи-пи-пи, пи-пи-пи... дзум, дзум, дзум.

Ето че се озова сред площад, изпълнен с хора, които се тълпяха около една голяма барака от дърво и платно, нашарена с хиляди цветове.

– Каква е тая барака? – запита Пинокио, като се обърна към едно момченце, което беше от селото.

– Прочети афиша и ще разбереш.

– На драго сърце бих го прочел, но тъкмо днес не зная да чета.

– Браво бе, теле! Тогава аз ще ти го прочета. И тъй, знай, че на тоя афиш с огненочервени букви е написано: Голям куклен театър...

– Отдавна ли е започнала комедията?

– Сега започва.

– И колко се плаща за вход?

– Четири петачета.

Пинокио, който изгаряше от любопитство, загуби всяко самообладание и каза на момчето, без да се срамува:

– Ще ми заемеш ли четири петачета до утре?

– На драго сърце – отвърна му момчето, вземайки го на подбив, – но тъкмо днес не мога да ти ги заема.

– Продавам ти за четири петачета палтото си – каза тогава дървеното човече.

– Какво ще правя това палто от шарена хартия? Ако го навали дъжд, човек няма да може да го свали от гърба си.

– Искаш ли да купиш обувките ми?

– С тях човек може да запали огъня.

– Колко даваш за шапката ми?

– Чудесна покупка наистина! Шапка от среда на хляб! Може мишките да дойдат да ми я изядат на главата!

Пинокио стоеше като на тръни. Беше почти готов да направи едно последно предложение, но нямаше смелост: колебаеше се, двоумеше се, измъчваше се. Найсетне каза:

– Искаш ли да ми дадеш четири петачета за тоя нов буквар?

– Аз съм дете и не купувам нищо от деца – му отвърна неговият малък събеседник, който беше много поразсъдлив от него.

– За четири петачета го вземам аз – извика един вехтошар, който бе дочул разговора им.

И книгата бе продадена веднага. А като си помисли човек, че бедният Джепето бе останал вкъщи да трепери от студ по риза, за да купи буквар на сина си!

ДЕСЕТА ГЛАВА

Куклите познават брат си Пинокио и му устроят тържествен прием, но в най-хубавия миг се появява стопанинът на кукления театър, Огнегълтача, и Пинокио се излага на опасността да свърши зле

Когато Пинокио влезе в малкия театър на куклите, случи се нещо, което предизвика половин революция.

Завесата беше вдигната и комедията беше вече започнала.

На сцената се виждаха Арлекин и Пулчинела, които се караха помежду си и както винаги заплашваха всеки миг да си разменят десетки плесници и удари с тояга.

Зрителите припадаха от смях, като слушаха препирнята между тия две кукли, които ръкомахаха и се нападаха тъй правдоподобно, сякаш бяха две разумни животни или човешки същества.

Но по едно време съвсем неочаквано Арлекин престана да играе и като се обърна към публиката и посочи някого в дъното на партера, започна да вика с покъртителен глас:

– О, небесни божества! Сънувам ли, или съм буден? И все пак оня долу е Пинокио!...

– Наистина, Пинокио е! – викна Пулчинела.

– Същият е! – обади се госпожа Розаура, като понадигна главата си в дъното на сцената.

– Пинокио е! Пинокио е! – завикаха в хор всички кукли, като изскачаха извън кулисите. – Пинокио е! Нашият брат Пинокио! Да живее Пинокио!...

– Пинокио, ела горе при мен – каза Арлекин, – ела да те хвърля в обятията на дървените ти братя!

При тая сърдечна покана Пинокио направи един скок и от дъното на партера се озовава в първите места; след това с друг скок от първите места кацна върху главата на диригента и оттам хоп – на сцената.

Невъзможно е да си представи човек прегръщанията, притисканията, приятелските пощипвания и почуквания с глава от истинско братко чувство, с които Пинокио бе отрупан сред голямата бъркотия от актьорите и актрисите на сцената.

Няма какво да се каже, тая гледка беше трогателна; но публиката от партера, като видя, че комедията не продължава, стана нетърпелива и започна да вика:

– Искаме комедията, искаме комедията!

Но тия викове отидоха на вятъра, защото, вместо да продължават да играят, куклите удвоиха шума и крясъците и като вдигнаха Пинокио на рамената си, го понесоха тържествено пред светлините на рампата.

Тогава изскочи стопанинът на театъра, един грамаден човек, който беше тъй грозен, че предизвикваше страх само като го погледнеше човек. Той имаше голяма черна брада, която стигаше доземи: достатъчно е да се каже, че когато ходеше, я настъпваше. Устата му беше широка като пещ, а очите му приличаха на два запалени червени фенера. В ръката си държеше голям камшик от змии и лисичи опашки, усукани заедно, с който плющеше.

При внезапната поява на стопанина на театъра всички притаиха дъх. Можеше да се чуе летенето на муха.

Клетите кукли – и мъжките, и женските, трепереха до една като листа.

– Защо си дошъл да внасяш безредие в театъра ми? – запита стопанинът на куклите Пинокио с груб глас на караконджул, пресипнал от простуда.

– Повярвайте, уважаеми, аз не съм виновен!...

– Стига! Тая вечер ще си оправим сметките!

Действително, след като свърши представлението, стопанинът на куклите отиде в кухнята, дето си приготвяше за вечеря един голям овен, който въртеше бавно на шиш. И тъй като не му стигаха дърва, за да го доопече, извика Арлекин и Пулчинела и им каза:

– Донесете ми тук оная кукла, която ще намерите окачена на гвоздеа. Изглежда, че е направена от много сухо дърво и съм уверен, че като я хвърля в огъня, ще даде хубава жар за печеното.

Арлекин и Пулчинела отначало се поколебаха, но сплашени от един лош поглед на господаря си, се подчиниха и след малко се върнаха в кухнята, като носеха клетия Пинокио, който се мятеше като змиорка на сухо и крещеше отчаяно:

– Татко, спаси ме! Не искам да умра, не искам да умра!...

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Огнегълтача кихва и прощава на Пинокио, който после защитава приятеля си Арлекин от смъртта

Стопанинът на куклите, Огнегълтача, който, не отричам, изглеждаше страшен човек особено с голямата си черна брада, която покриваше като престилка гърдите и краката му, всъщност не беше лош човек. И наистина, като видя пред себе си да носят клетия Пинокио, който се мяташе на всички страни, като викаше: „Не искам да умра, не искам да умра!“, веднага започна да се вълнува и да изпитва жал и след като се бори доста време, най-сетне отстъпи и изтърва една много звънка кихавица.

При тая кихавица Арлекин, който дотогава беше насърбен и превит като плачеща върба, се зарадва и като се наведе към Пинокио, му прошепна:

– Добри вести, братко. Нашият господар киха и това е знак, че те е съжалил и вече си спасен.

Докато всички хора, когато са изпълнени с милост към някого, плачат или поне се преструват, че си бършат сълзите, Огнегълтача винаги когато се смиляваше наистина над някого, имаше лошия навик да киха.

По тоя начин той издаваше чувствителността на сърцето си.

След като бе кихнал, стопанинът на куклите, продължавайки да се държи сурово, извика на Пинокио:

– Стига с тоя плач! От твоите жалби нещо почна да

ми стърже в стомаха... чувствам гърчене, което почти... Апчу! Апчу! – кихна той два пъти.

– Наздраве! – каза Пинокио.

– Благодаря. А баща ти и майка ти живи ли са? – запита го Огнегълтача.

– Татко – да, но какво е майка, не знам.

– Кой знае каква мъка би изпитал баща ти, ако сега те хвърлех сред тая жаравя! Клетият старец! Съжалявам го... Апчу! Апчу! Апчу! – кихна той три пъти.

– Наздраве! – каза Пинокио.

– Благодаря! Впрочем и аз заслужавам милост, защото, както виждаш, не ми достигат дървата, за да доизпека тоя овен, и казвам ти самата истина, в тоя случай ти би могъл да ми бъдеш много полезен! Но няма що – вече се трогнах. Вместо теб ще сложа да гори под шиша някоя друга кукла от трупата ми... Хей, стражари!

Веднага се явиха двама дървени, високи и сухи стражари с тригълни шапки на глава и с голи саби в ръка.

Тогава стопанинът на куклите им каза с хрипков глас:

– Вземете там оня Арлекин, вържете го добре и го хвърлете да изгори в огъня. Аз искам моят овен да се опече добре!

Можете да си представите клетия Арлекин! Толкова се изплаши, че краката му се огънаха и падна по корем на пода.

Пред това мъчително зрелище Пинокио се хвърли в краката на стопанина на куклите и като плачеше и мокреше със сълзите си всичките косми на предългата му брада, започна да говори с умолителен глас:

– Милост, господин Огнегълтачо...

– Тук няма господата!... – отвърна сурово стопанинът на куклите.

– Милост, Ваше благородие!...

– Тук няма благородия!

– Милост, Ваше сиятелство!...

– Тук няма сиятелства!

– Милост, Ваше превъзходителство!...

Като чу да го наричат превъзходителство, стопанинът на куклите се усмихна самодоволно и като стана изведнъж по-човечен и мек, каза на Пинокио:

– Е, какво искаш от мене?

– Искам милост за клетия Арлекин!

– Никаква милост! Щом пощадих теб, трябва да накарам да хвърлят някой друг в огъня, защото искам оветът ми да се изпече добре.

– Щом е тъй – извика гневно Пинокио, като изправи и хвърли настрана шапката си от среда на хляб, – щом е тъй, зная дълга си. Елате, стражари! Вържете ме и ме хвърлете сред пламъците. Не, не е справедливо клетият Арлекин, моят истински приятел, да умре заради мен!...

Тя думи, произнесени високо и смело, накараха да заплачат всичките кукли, които присъстваха на сцената. Самите стражари, макар че бяха от дърво, също плачеха.

Отначало Огнегълтачът остана твърд и неподвижен като лед, но после малко по малко започна да се вълнува и да киха. И след като кихна четири или пет пъти, разкри сърдечно обятията си и каза на Пинокио:

– Ти си много добро момче! Ела тук и ме целуни.

Пинокио се завтече веднага и като се покатери като

катеричка по брадата на стопанина на куклите, целуна го по върха на носа.

– Значи, помилван съм, нали? – запита клетият Арлекин с тих глас, който едва се чуваше.

– Помилван си! – отвърна Огнегълтача. След това въздъхна и каза, като си поклащаше главата: – Здраве да е! Тая вечер ще се задоволя да изям овена полуопечен, но друг път тежко и горко на оня, който ми падне!

При известието за помилването всички кукли се завтекоха на сцената и след като запалиха лампите и полилеите както при гала представление, започнаха да скачат и да танцуват. Вече се съмваше, а те все танцуваха.

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

Стопанинът на куклите, Огнегълтача, подарява пет златни монети на Пинокио, за да ги занесе на баща си Джебето, но Пинокио се оставя да бъде измамен от лисицата и котака и тръгва с тях

На следващия ден Огнегълтача повика настрана Пинокио и го запита:

- Как се казва баща ти?
- Джебето.
- Какво е занаятието му?
- Бедняк.
- Много ли пчели?

– Пчели толкова, колкото е необходимо, за да му е празен винаги джобът. Представете си, за да ми купи буквар, трябваше да продаде единствената си горна дреха, която беше на гърба му, и то цялата в кръпки.

– Клетият човечец! Той току-речи буди у мене съжаление. Ето тук пет златни монети. Иди веднага да му ги занесеш и му кажи много здраве от мен.

Лесно е да си представи човек как Пинокио поблагодари хиляда пъти на стопанина на куклите; прегърна една след друга всичките кукли от трупата, а също и стражарите, и извън себе си от радост, се отправя към къщи.

Но не бе изминал още половин километър и среща по пътя една лисица, която накуцваше с единия си крак, и един котак, сляп с двете очи; те вървяха, помагайки си един

на друг като добри другари по нещастие. Лисицата, която беше куца, вървеше, като се подпираше на котака; а котакът, който беше сляп, се оставяше да го води лисицата.

– Добър ден, Пинокио – му каза лисицата, като му се поклони любезно.

– Откъде знаеш името ми? – запита куклата.

– Познавам добре баща ти.

– Къде си го виждала?

– Видях го вчера пред вашата врата.

– И какво правеше там?

– Беше по риза и трепереше от студ.

– Клетият татко! Но ако е рекъл господ, отсега натаък няма вече да трепери!

– Защо?

– Защото станах богаташ.

– Богаташ ли? – каза лисицата и започна да се смее грубо и подигравателно; котакът също тъй се смееше, но за да скрие смеха си, гладеше мустаци с предните си лапи.

– Няма нищо за смях – извика Пинокио засегнат. – Наистина не ми е приятно да накарам да ви потекат лигите, но това тука, ако разбирате, са пет прекрасни жълтици.

И той извади от джоба си жълтиците, подарени му от Огнегълтача.

При приятния звън на жълтиците лисицата протегна неволно крака си, който изглеждаше вдървен, а котакът опули двете си очи, които блеснаха като два зелени фенера; но после веднага ги затвори и Пинокио не забеляза нищо.

– А сега – запита го лисицата – какво смяташ да правиш с тия жълтици?

– Преди всичко – отвърна куклата – искам да купя на баща си едно хубаво палто, цялото от злато и сребро и с копчета от безценни камъни; и след това искам да купя за себе си един буквар.

– За себе си ли?

– Да, защото искам да ходя на училище и да уча усърдно.

– Я ме погледни – каза лисицата, – от глупаво пристрастяване към учението загубих единия си крак.

– Я ме погледни – каза котакът, – от глупаво пристрастяване към учението ослепях с двете си очи.

През това време един бял кос, който бе кацнал на живия плет на улицата, изчурулика и каза:

– Пинокио, не обръщай внимание на съветите на лоши другари, иначе ще се разкайваш!

Клетият кос, да не беше се обаждал! С един голям скок котакът се хвърли върху него и без да му остави време дори да каже „ох“, го изяде на един залък с перушината.

След като го глътна и си изчисти устата, затвори пак очите си и се престори на сляп както преди.

– Клетият кос! – каза Пинокио на котака. – Защо се отнесе тъй зле с него?

– Трябваше да му дам урок. Така друг път няма да се бърка в чужди разговори.

Бяха изминали повече от половината път, когато лисицата се спря изведнъж и каза на дървеното човече:

– Искаш ли да умножиш жълтиците си?

– Какво искаш да кажеш?

– Искаш ли от пет жалки жълтици да направиш сто, хиляда, две хиляди?

– И още как! Ама по какъв начин?

– Начинът е много лесен. Вместо да се върнеш вкъщи, ще трябва да дойдеш с нас.

– Къде искате да ме водите?

– В страната на бухалите.

Пинокио поразмисли малко, след това каза решително:

– Не, не искам да дойда. Вече съм близо до къщи и искам да си отида, татко ме очаква. Кой знае колко е въздишал вчера клетият старец, като не ме е видял да се връщам у дома! За съжаление, аз бях лош син и Говорещия щурец имаше право, като казваше: „Непослушните деца не могат да намерят добро на тоя свят“. Това го разбрах от личен опит, защото ми се струпаха много нещастия и снощи в къщата на Огнегълтача бях изложен на опасност... Бррр! Настръхвам само като си помисля!

– Е – каза лисицата, – наистина ли искаш да си идеш вкъщи? Тогава върви, но толкова по-зле за теб!

– Толкова по-зле за теб! – повтори котакът.

– Помисли си добре, Пинокио, защото ти подритваш щастие то си!

– Щастие то си! – повтори котакът.

– Твоите пет жълтици от днес до утре биха станали две хиляди.

– Две хиляди! – повтори котакът.

– Но как е възможно да станат толкова много? – запитва Пинокио и остана със зинала от учудване уста.

– Веднага ще ти обясня – каза лисицата. – Трябва да знаеш, че в страната на бухалите има една нива, наричана от всички Нивата на чудесата. В тая нива ще изко-

паеш малка дупка и в нея ще поставиш например една жълтица. След това ще покриеш дупката с малко пръст, ще я полееш с две кофи вода, ще хвърлиш отгоре малко сол и вечерта ще си легнеш спокойно. През нощта жълтицата ще покълне и ще цъфне и на следващата утрин, като се върнеш на нивата, какво ще завариш? Ще завариш едно красиво дърво, отрупано с толкова жълтици, колкото зърна може да има един клас през юни.

– Значи – каза Пинокио все повече смаян, – ако заровя в оная нива петте си жълтици, на следната утрин колко жълтици ще намеря?

– Много лесна сметка – отвърна лисицата, – сметка, която можеш да направиш на пръсти. Тури на всяка жълтица по един грозд от петстотин жълтици, умножи петстотин по пет и на заранта ще намериш в джоба си две хиляди и петстотин блестящи и звънтящи жълтици.

– Ех, че хубаво нещо! – извика Пинокио, като подкачаше от радост. – Щом прибера тия жълтици, ще взема от тях за себе си две хиляди, а другите петстотин ще подаря на двама ви.

– Подарък на нас? – извика лисицата, като се възмущаваше и се показваше обидена. – Дума да не става!

– Дума да не става! – повтори котакът.

– Ние – подзе лисицата – не работим от долен интерес, ние работим само за да направим богати другите.

– Другите! – повтори котакът.

– Колко са добри! – помисли си Пинокио и като забрави веднага баща си, новото палто, буквара и всичките си добри намерения, каза на лисицата и на котака:

– Да вървим! Идвам с вас.